

Obowiązki w zakresie usuwania pojazdów z dróg nałożone na samorządy powiatowe w wyniku nowelizacji art. 130a Prawa o ruchu drogowym w 2010 roku okazują się coraz bardziej kłopotliwe. Stanowisko zajęte w ostatnim czasie przez Naczelną Sąd Administracyjny grozi tym, że – wbrew intencji Trybunału Konstytucyjnego – powiaty zostaną obciążone kosztami przechowywania pojazdów, które zostały usunięte z drogi przed rokiem 2009, a w stosunku do których naczelnicy urzędów skarbowych nie wydali deklaratoryjnej decyzji potwierdzającej ich nabycie przez Skarb Państwa.

W dniu 21 czerwca 2012 roku Naczelny Sąd Administracyjny – działając za każdym razem w tym samym trzyosobowym składzie sędziowskim – wydał postanowienia w trzech sprawach noszących odpowiednio sygnatury II FW 6/11, II FW 9/11 i II FW 12/11. Sprawy te dotyczyły rozstrzygnięcia sporów kompetencyjnych między naczelnikiem urzędu skarbowego a starostą w przedmiocie likwidacji pojazdów, które zostały usunięte z drogi jeszcze przed rokiem 2009, a zatem w stanie prawnym, w którym pojazdy takie po upływie sześciomiesięcznego terminu przechowywania stawały się ex lege własnością Skarbu Państwa. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 3 czerwca 2008 r., P 4/06 uznał co prawda przepis art. 130a ust. 10 ustawy – Prawo o ruchu drogowym w zakresie w jakim dopuszcza odjęcie prawa własności pojazdu bez prawomocnego orzeczenia sądu za niezgodny z Konstytucją, lecz jednocześnie odroczył wejście w życie swojego wyroku o 12 miesięcy. Co więcej – w uzasadnieniu wyroku Trybunał literalnie podkreślił, że odroczenie terminu utraty mocy obowiązującej zakwestionowanych przepisów ma ten skutek, że w okresie dwunastu miesięcy od ogłoszenia wyroku TK w organie promulgacyjnym (tj. Dzienniku Ustaw) przepisy te (o ile wcześniej nie zostaną uchylone bądź zmienione przez ustawodawcę), mimo że obalone w stosunku do nich zostało domniemanie konstytucyjności, winny być przestrzegane i stosowane przez wszystkich adresatów, w tym przez sądy orzekające. W praktyce oznacza to, że pojazdy te dalej z mocy prawa przepadały na rzecz Skarbu Państwa; stwierdzić to jedynie powinien nie naczelnik urzędu skarbowego w trybie postępowania administracyjnego, lecz sąd powszechny w trybie postępowania cywilnego.

Tymczasem Naczelny Sąd Administracyjny zajął stanowisko diametralnie odmienne – wskazując, że starosta powinien wystąpić o orzeczenie przepadku takich pojazdów na rzecz powiatu. Uczynił to wbrew wskazaniom TK. Stwierdził bowiem, iż dawny art. 130a ust. 10 Prawa o ruchu drogowym jest niezgodny z Konstytucją RP, zatem obowiązkiem organów administracyjnych i sądów jest - zgodnie z zasadą praworządności (art. 7 Konstytucji RP) – tak stosować prawo, aby uniknąć niekonstytucyjnych działań prawnych.

Naczelny Sąd Administracyjny wsparł się dodatkowo interpretacją przepisów przejściowych ustawy z dnia 22 lipca 2010 roku o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw. W art. 12 ust. 2 ustawy tej prawodawca stwierdził, że w przypadkach, w których sześciomiesięczny termin przechowywania usuniętego pojazdu upłynął przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i nie zostało wydane postępowanie, w sprawie przejęcia własności pojazdu na rzecz Skarbu Państwa stosuje się odpowiednio przepis dotyczący orzekania przepadku pojazdu na rzecz powiatu. W przepisie tym jest jednak mowa o pojazdach w przypadku których potrzebne jest konstytucyjne orzeczenie o przepadku pojazdu; nie zaś które z mocy prawa stały się własnością Skarbu Państwa. Skład orzekający NSA bezkrytycznie rozciągnął stosowanie tego przepisu na wszystkie pojazdy.

Utrzymanie tak zarysowanej linii orzecznictwa może prowadzić do sytuacji, w której pojazd usunięty z drogi w 2003 roku i w stosunku do którego naczelnik urzędu skarbowego nie wydał deklaratoryjnej decyzji potwierdzającej jego nabycie przez Skarb Państwa miałby obecnie stać się własnością powiatu – ze wszystkimi tego konsekwencjami.

Usuwanie pojazdów z pasa drogowego. Niebezpieczne dla powiatów stanowisko NSA

Kategoria: Felietony

Opublikowano: poniedziałek, 27, sierpień 2012 15:00

Grzegorz P. Kubalski

Odsłony: 2275

Związek Powiatów Polskich podejmuje interwencję w tej sprawie.

Grzegorz Kubalski